

IZ ZAPUŠČINE POKOJNEGA VIRGILA ŠČEKA

Ali je Sv. Just res simbol italijanstva Trsta?

Sto trintrideset let truda, da bi ta zgodovinska laž bila videti čim bolj verjetna

So ljudje, ki jim je v danih razmerah težko pogledati resnico v obraz. In če je resnica drugačna, kakor so si jo predstavljali, ne morejo in v začetku prejšnjega stoletja rastle olike in trite, kjer stoji danes cerkev Novega sv. Antona, da so takrat imeli Lombarci lepe vinograde za lastno rabo, kjer stoji kapelinska cerkev, da je bilo v Trstu pred prvo svetovno vojno 78 odst. neitalijanskih prebivalcev, je marsikdo med nami kar zajidal: «Ali je to sploh mogoče?»

Pred drugo svetovno vojno so steli v Berlinu 4 milijone ljudi, samih Nemcev. Kaj pa pravi zgodovina o Berlinu? Da je Berlin slovensko ime in so tam pred 100 leti prebivali sami Slovani. Dr. Herman Kuegel je napisal v revniku «Berliner Tagblatt» 8. avgusta 1937 tole: «Berlin ima 4 milijone prebivalcev. Ko je pred 700 leti naš pesnik Walter von der Vogelweide mislil na pokrajino

Dobri log (Gegend von der Dobrilug), ko je nastala pesem o Nibelungih, takrat... Ko torej Berlina še ni bilo, je bil Dobri log, kjer so zgradili kasneje prve hiše za bodoči Berlin.

Dr. Karel Glaser, bivši profesor slovenskega slovstva v Trstu, je proti koncu minulega stoletja pravil, da je poznal stanovskega tovarša, ki je slišal v mladih letih moliti v predmestju Berlina slovenski očen.

Takrat so bile tam še samo slovenske kmetije. Zda je sicer Berlin porušen, a še leta 1940 je eden izmed najlepših mestnih okrajev imel uradno ime Nowawes.

Lažnivi napis

Tržaški šovinisti se ob vsaki priložnosti ali neprimerni priliki bahajo z italijanstvom Sv. Justa. Ker pa to pomanjšanje zgodovinskega in upravičeno, je potrebno, da to baharijo javno razkrijemo.

Ce tuje stopi v cerkev sv. Justa v Trstu, zagleda v notranjosti na absidi bleščeč napis:

«Porco de traditor!» in vanj pljuvali. Orožniki so ga morali varovati, da ga ni ljudstvo napadlo. To je zgodovinsko točno.

V Trstu živi neka signora Luigia N., katere po primiku ne smem imenovati. Ta gospa, ki zna samo italijansko, in je znana kot pravico ljuba in poštena, je bila v Oberdankovih časih šiviljska pomočnica v Trstu, in sicer na Korzu. In kaj je povedala? Ne enkrat, ampak večkrat, da se je vest o aretaciji Oberdanka, kakor blisk raznesla po vsem Trstu. Ljudje so se zgražali in o Oberdanku govorili kot o «porcu». Hiteli so na ulice, da bi Oberdanka napadli. Toda avstrijska policija je ga varno in skoraj nevidno odpeljala v zapore.

To je torej resnica o ljubem Tržčanov do Italije. Šovinisti se poslužujejo vsake prilike, da tržški simbol — Sv. Justa — izrabljajo in zlorabljajo kot simbol italijanstva in celo protislovenstva, kakor da bi bila stolnica sv. Justa nekaka laška cerkev.

Bahaštvo s Sv. Justom

Zda je pogledimo nekoliko v zgodovino, ki nam bo povedala, kaj predstavlja Sv. Just.

Sv. Just ni samo ena izmed župnij v Trstu, temveč je obenem stolna cerkev tržaške škofije. Tam se zbira škof s kanoniki, ki predstavljajo vso škofijo, vse župnije, vse kapitanije in vse vernike.

Oglejmo si statistiko tržaške škofije iz leta 1918: to je v dobi, ko še ni toč gošpodovala Italija.

Dne 6. marca 1920 so slovenski in hrvaški duhovniki izročili papežu Benediktu XV. obismo spomenico glede naše škofije. Iz te spomenice smo posneli te številke: Slovencev in Hrvatov je bilo v škofiji 258.618, Italijanov pa 137.520. Potemtakem sta bili v škofiji dve tretjini Slovencev in Hrvatov, ter komaj ena tretjina Italijanov.

Se bolj podrobno: duhovniki so povedali papežu Benediktu, da je v tržaški škofiji 173 župnij. Od teh je 137 samo slovenskih, 36 je mešanih, samo laške župnije ni niti ene.

Slovani imajo v lasti 19 dvestin zemlje, Italijani pa samo 1 dvestino zemlje.

Kako je bilo pred 200 leti? Upoštevati moramo tale dejstva:

1. Da bivajo Italijani skoraj samo v mestih (Trst, Kopar, Piran, Id., dočim Slovani na deželi.

2. Na deželi se število prebivalstva ni bog ve koliko pomnožilo. V mestih pa se je silno pomnožilo.

Pred 200 leti so nasteli v tržaškem mestu 3600 ljudi, leta 1812 so nasteli 26.140 oseb, zdaj pa primerjajmo. Denimo, da se je število podeželskega ljudstva dvakrat pomnožilo. Zamestljivo torej sklepamo, da je bilo pred 200 leti v škofiji 130 tisoč Slovencev in Hrvatov, ter komaj 30 tisoč Italijanov.

Kaj je torej tedaj predstavljal Sv. Just? Predstavljal je škofijo, v kateri je bilo Slovanov petkrat toliko kakor Italijanov. Ni torej predstavljal nikakega italijanstva, temveč slovensko škofijo, v kateri je živel enopletniški italijanski jezikovna manjšina. Toliko glede celotne škofije.

Kaj pa tržaško mesto samo na sebi? Trditve šovinističnih zgodovinarjev, da so Slovenci v Trstu priseljenci zadnjih stoletij, spada med pravljice.

V 14. stoletju je bilo Trsta za eno navadno župnijo in vendar se v nekem dokumentu iz leta 1348, imenuje neki duhovnik Tomaž, ki je bil dušni pastir za tržaške Slovence. Iz zgornjih števil je umljivo, da so tržaški škofje morali znati slovenski jezik, če so hoteli izvrševati svoje dolžnosti. Zato ni čudno, da je škof Peter Bonomo (1502 do 1548) v Trstu pridigoval slovensko. In to v stolnici sv. Justa.

Dve sto korakov od cerkve je bilo semenišče, kjer je bil sam škof Peter Bonomo, gojenec potuščar v slovenskem in italijanskem jeziku. Naš prvi pisatelj Primož Trubar je bil med njegovimi gojenci in je stanoval pri njem od 1524 do 1527, od 1529 do 1530. Ko je bil Trubar posvečen, je v stolnici kot duhovnik pridigal v slovenskem jeziku. V isti cerkvi je slovensko pridigal slovenski književnik Jurij Japelj od leta 1771 do 1773. Ne sme-

mo namreč pozabiti, da je bil Sv. Just do leta 1774 edina župnija v Trstu, torej župnija za Slovence in Italijane. Do takrat ni bilo nobene druge župne cerkve v Trstu, pač pa več cerkev, v katerih so opravljali službo božjo. Da pa ni bila služba božja v drugih cerkvah samo za Italijane, imamo več kot dovolj dokazov. Škof Marini je bil leta 1662 v Rimu, da bi papežu poročal (po latinskem se reče «ad limina»). In kaj je poročal? Med drugim tudi to, da je slovenska služba božja s pridigo redno v jezuitski cerkvi (Marija Velika, Santa Maria Maggiore, to je med magistratom in Sv. Justom).

Duhovnik Lenart Bonomo se je rodil v Trstu leta 1468, bil je doktor prava. Kot duhovnik je služboval v Piranu, nato kot župnik v Brezovici v Istri. Kasneje kot župnik na Igu pri Ljubljani, končno je bil škof stolne cerkve sv. Justa. Dovolj dokaza, da je — čeprav Lah — znal slovensko. Ko se je čutil slabega, je naredil 7. marca 1526 oporoko, pri kateri so bili prisotni: notar Ivan Peterlin, kanonika Gojnar in Rizarjo, duhovnika Peter Peterlin in Miklavž Rovere ter škofov služabnik Primož Trubar, kasnejši ustanovitelj slovenske književnosti.

Iz škofijskega poročila za Rim iz leta 1659 je razvidno, da je bila slovenska služba božja v cerkvi Device Marije pri morju. Te cerkve ni več. Bila je v ulici, ki ji pravijo Sedaj via Madonna del Mare in ki se odcepi iz Ul. Cavana. Prav tako so imeli Slovenci službo božjo pri Starem sv. Antonu, da niti ne govorimo o vseh drugih cerkvah brez izjeme.

Ako, bi bili Slovenci v Trstu je redko posejani, kakor trdijo laški šovinisti, bi jim bila cerkevna oblastva odkazala eno samo cerkev, kakor je to storila cerkev v Nemci pred drugo svetovno vojno, ko jim je odkazala za nemško službo božjo tako imenovano amensko cerkev. Toda Slovencev je bilo v Trstu toliko, da so imeli po vseh cerkvah lastno službo božjo.

Le dva škofa sta bila v Trstu Italijana

Kaj pa škofje? Do 18. stoletja so bili skoraj vsi škofje tuji. Tisti škof, ki je hotel resno opravljati svoje dolžnosti, je moral govoriti tudi slovenski jezik. Med temi je bil že tako imenovani Peter Bonomo. Zai pa moramo pomniti, da se niso vsi škofje vestno ukvarjali z dušnim pastirstvom in zato slovenski-

ne niso poznali. Škofje so bili svetni glavarji, baroni, in so prepuščali cerkevne posle kanonikom.

Ko pa se je z Napoleonovo dobo zbudil v naši deželi narodni čut in so nastopili časi, ko se je moral škof ukvarjati s škofijskimi opravili, tedaj je začela cerkev nastajati za škofe v Trstu. Tako, ki so znali oba jezika, tako, da so lahko občevali z vsemi verniki. Vidimo, da je bil ustoličen za tržaškega škofa leta 1821 Tone Lenardič, bivši župnik v Jezikovno mešanem Ločniku pri Gorici, leta 1831 Matej Ravnhar. (O njem je znana tale epizoda: Nekdo je prisotnost mlajši, ki jo je pel neki kanonik za duvke. Ko je kanonik zaključil mašo z molitvijo «requiescant in pace», tedaj je za zadnjim besedo izgovoril «in pace», je škof rekel: «Kaj bi se pačisl»). Leta 1846 Jernej Legat, 1875 Jurij Dobrila, 1882 Ivan Glavina, 1896 Andrej Sterk, 1902 France Nagl, 1911 Andrej Karlin, itd. Nato je naredila cerkev dve izjemi, ki je imenovala dva škofa, ki sta znala samo italijansko: Angela Bartolomasi, ki je pa spoznal položaj ter se odpovedal, in Antona Santina, ki je še sedaj na stolnici sv. Justa. Tudi iz tega je razvidno, da je bahaštvo z italijan-

stvom Sv. Justa zgodovinsko neutemeljeno.

Kako so slovensko bogoslužje izrinili

Cerkve Device Marije ob morju so podrlj prav tako cerkev sv. Petra, ki je stala zraven Mihača in Jakca. Tako je tam prenehala slovenska pridiga. Pri Sv. Mariji Veliki (jezuiti) so ukinili slovensko pridigo že v 18. stoletju. Nato se je začela borba pri Sv. Justu, in sicer že leta 1885. Znan je namreč, da inca mestni magistrat pater na to cerkev, to je veliki vpliv in celo oblast. Na magistratu pa so bili sami laški šovinisti, ki so grozili, če ne bo škof ukinil slovenske službe božje pri Sv. Justu, bo magistrat prenehel plačevati pevski zbor, organista in orkester. In niso le grozili, temveč so presli tudi k dejanjem. Slovenci openki dekani, Andrej Cink, ki je bil gojenec Malega semenišča, ko je magistrat podpiran od laških duhovnikov, začel borbo proti slovenskosti pri Sv. Justu. Blizaj so se prazniki (božji ali velika noč, ne vem). Magistrat je poslal škofu ultimatum: aut — aut, ali slovensčina iz cerkve sv. Justa ali pa za praznike ne bo petja, ne organja, ne or-

kestra. Škof se ni hotel vdati. V tej stiski je dal v semenišču, ki je bilo dve sto korakov pod Sv. Justom sestaviti iz gojencev zasilen pevski zbor. Magistrat je držal trdno. Ko je škof vstopil v stolnico pevskega zbora in orkestra ni bilo. Tedaj se je oglasil zasilen zbor, ki je napravljal kar je pač mogel. Magistrat je grozil z represalijami, škof Glavina ni imel trdne hrbenice, slovenska duhovščina ni bila organizirana, da bi nudila škofu oporo, italijanska duhovščina je bila kakor en moč z magistratom. Bilo je 1891, med poletjem in jesenjo. Slovenski duhovnik Ivan Slavec je imel — kakor v navadi mnogih stoletij mašo pri glavnem oltarju. Klopki so bile kakor po navadi polne slovenskih vernikov, na koro se je oglasil slovenski zbor, ki ga je vodil Gustinčič. Po evangeliju je duhovnik odložil plašč, stopil na prižnico, nato je pridigal. Ko je ob koncu rekel, da je to poslednja služba božja pri Sv. Justu, so se mu vdrele solze in vsa cerkev je zaplakala.

Note, na katere so peli zadnjikrat, so še danes ohranjene in so za nas važen dokument.

Tako smo Slovenci bili ob službo božjo pri Sv. Mariji Veliki, pri Sv. Petru, pri De-

vici Mariji ob morju. V nadomestilo za te izgube je škof vpeljal slovensko službo božjo pri Starem sv. Antonu.

Komaj se je to zgodilo, so italijanski šovinisti začeli z veliko ofenzivo proti tej malenkostni koncesiji, pri čemer so se pokazali v zelo slabi luči italijanski duhovniki, ki so leta 1898 naslovili na tedanjega škofa spomenico, ki je pravi dokument šovinistične zlobe in nedospejave hinavščine. To spomenico je podpisal tudi dr. Karel Mechia, ki je zdaj generalni vikar v Trstu. V spomenici so terjali med drugim, naj se ukine slovenska pridiga pri Starem sv. Antonu.

Tedajni škofje so se sprličo napadov italijanskih šovinistov se trdno držali. Toda italijanski fanatizem se ni dal ugnati.

Ko so fašisti leta 1923 prevzeli v Italiji oblast, so izvedli svoje načrte do konca. Leta 1924 so ukinili pri Novem sv. Antonu slovensko pridigo, krščanski nauk, zornice, smarnice, postne pridige in petje. Leta 1926 so isto storili pri Starem sv. Antonu, leta 1928 pri Sv. Vincencu. Leta 1920 so v Rojano ukinili drugo slovensko mašo, slovensko pridigo na veliki petek, smarnice, sobotni rožni venec in nekaj zatem so prepovedali zadnjo slovensko zdravomarijo.

Najprej s šolo. Slovenci v mestu nismo nikdar imeli občinske šole. Slovenci smo morali plačevati šolske davke, s katerim smo pomagali vzdrževati italijanske ljudske šole. Naše prčsnje, naši klici po slovenski ljudski šoli so bili zaman. Niso pomagali ne članki po časopisih, ne javna zborovanja, ne nastopi naših poslancev v dunajskem parlamentu, ne nastopi naših poslancev v občinskem svetu. To je bila naša tragika: oče Slovence, mati Slovenka, otrok pa je moral hoditi v italijansko šolo, kjer so jih fanatični italijanski učitelji vzgajali v jančarje. V tisti stiski se je zbral slovenski starši ter ustanovili dve zasebni slovenski šoli, eno pri Sv. Jakobu, drugo na Akvedotu. Tako se je godilo, da so slovenski starši plačevali dvojni šolski davek, prvega za italijansko šolo, kamor njihovi otroci niso hodili in še en davek za slovensko šolo. Toda ti dve šoli sta bili prenapolnjeni, denarja pa ni bilo za tretjo, četrti in peto šolo, ki bi jih še potrebovali. Včasih je bilo obiskovanje slovenske šole združeno s pravno poštvalnostjo. Ponekod so imeli otroci italijansko šolo pred nosom pa so morali hoditi po ure daljše k Sv. Jakobu. Otroci, ki so dovršili slovensko šolo niso mogli dobiti službe pri nobenem občinskem uradu ali podjetju: ne na županstvu in ne pri tramvajih itd. Slovenski starši, ki so bili uslužbeniki pri mestni občini ali pri italijanskih industrijskih ali trgovskih tvrdkah, so morali pošiljati otroke v italijanske šole, sicer so bili ob krh.

Šovinisti so se posluževali tudi zmerjanja. Zlasti je bila v navadi psovka «ševav» in «poroco de ševav». To psovko si slišal v uradih, na sodnih, v trgovinah, v šolah, na ulicah in na trgu, bila je v rabi še pred petimi leti v škofjskem semenišču v Kopru. Šovinisti so prepevali tudi protislovenske peme. Najbolj znano je zložil in obe-

nem uglasbil sodnijski uradnik Vinc. Ta mož je služboval nekaj let pri okrajni sodnici v Sežani in je moral kajpada uradovati v slovenskem jeziku. Stanoval je v hiši, ki so ji takrat rekli «Pri Jokeljnu» in kjer se je rodil odvetnik in narodni poslanec dr. Gustav Gregorin. Imel je last tržske obične in magistrat je prepovedal postavljanje spomenikov s slovenskim napisom.

«Lasse pur che i canti e i subii e che i fazi pur dispetti nella patria de Rossetti no se parla che italian».

Poleg šolstva in zmerjanja so se posluževali šovinisti tudi zakona, s katerim so menjavali slovenske primke. Vodopivec je postal Bevilacqua, Zivec Viviani, Svetič De Santi, Sonc Soncino, Kovacich Fabbretti. V nekaj mešecih so spremenili 50 tisoč primkov. Pokopališče pri Sv. Ani je last tržske občine in magistrat je prepovedal postavljanje spomenikov s slovenskim napisom.

Adolf Muha je ostal še po smrti značajan

Lokavski rojak Adolf Muha je bil bančni uradnik v Trstu. Vlada mu je spreminila ime v Mosca. Kot zavezenec Slovenec je Muha vložil priziv in dokazal, da oblastva niso bila upravičena za to spremembo in da se mu je zgodila krivica. Ko je smrtno obel je v oporoki prepovedal, da bi mu postavili spomenik v italijanskim napisom in zlasti rabo italijanskega primka Mosca. Umrl je leta 1939, malo pred izbruhom druge svetovne vojne. Pokopan je v Trstu. Na njegovem grobu je plošča, ki ima za napis eno samo besedo: Dolci!

Tako je hotel biti Adolf Muha tudi po smrti značajan. Slava njegovemu spominu!

Italija se je poslužila še četrtega sredstva za političnajančevanje Trsta; s tem da je kmalu po 1918 leto poklicala v Trst polovico Kalabrije.

To so vzroki, da ima Trst danes tako italijanski videz. Toda prej ni bilo tako. Še leta 1910 so nasteli v Trstu 120 tisoč Italijanov in 60 tisoč Slovencev.

Šestdeset tisoč Tržčanov se je izjavilo za Slovence, kar se ostalih 120 tisoč tiče, pa je zadeva takla: več kot polovica je imela slovenski primke. Večkrat tudi takoc oče Italijan, mati Slovenka. Večina pa je imela bližnje in daljne sorodnike na Krašu, v Brkinih v Istri, na Vipavskem, na Kranjskem. Le neznatna manjšina je imela sorodnike v Italiji.

Leta 1928 sem bil v Trstu v neki manufakturi trgovini. Gospodar je imel sicer slovenski primke, a je bil že Italijan. V trgovini sta bila dva pomočnika in ena pomočnica. Prvi pomočnik se je pisal Debastiani, eno leto prej se Bosastiani, drugi pomočnik Sanja, eno leto prej se Svetič. Pomočnici, se je pisala De Franceschi, dekliški primke njene matere pa se je glasil Kavčič.

Obvezano je, da so od nekdanj Slovencev pred vsako slovensko cerkev vsadili lipo. Po maši in po večernicah so se zbrali pod lipo na domač: pomenke, ponekod celo na oblastvene pose. Kjer koli najdes pred cerkvijo staro lipo, si lahko prepričan, da je to slovenska naselbina. In tudi pri Sv. Justu ni drugače. Na dan sv. Cirila in Metoda 1914 me je škof dr. Andrej Karlin posvetil v duhovnika in to v stolnici sv. Justa. Po obedu smo se slovenski novomašniki zbrali pod lipo, ki je rastle na desni strani Sv. Justa in ki je bila zadnji ostanek starodavne slovenske lipke, ki so jo naši dedji vsadili pred svojo cerkvijo. Ali lipa se raste ali je usahnila, ne vem. Vem pa to, da so Tržčani pokopavali svoje mrlje na pokopališču, ki je bilo okoli cerkve sv. Justa. To se je godilo do 1. avgusta 1815, ko so pokopališče prenesli k Sv. Ani. Takrat so pokopavali Italijane in Slovence brez razlike in mrljice obeh jezikov so mirno in nemoteno počivali na domačem pokopališču, kakor so prej mirno in nemoteno živeli v svojem tržaškem mestu.

Takrat je bil Sv. Just simbol bratstva Slovencev in Italijanov. Sto trintridesetletni narodni šovinizem je ta simbol oskrnil.

Naloga, vzvišena naloga doraščajočega pokolenja je, da ta svetli simbol opere madeža, da bo spet postal, kar je bil: simbol bratstva med Slovenci in Italijani.

Virgil Šček

Virgil Šček je umrl 6. julija 1948. Po srednješolskih študijah se je odločil za tehniko, nato se je prepravil na teologijo. Kot duhovnik je deloval pri Sv. Iovinu, Starem sv. Antonu, Skednju in predsem v Aberju in Lokvi.

Ustanavljal je in sodeloval pri ustanavljanju prostosvetnih društev, sol, knjižnih založb in listov. Sodeloval je tudi pri združenem gibanju. Ko je prišlo po prvi svetovni vojni k nam Italija, je bil izvoljen za poslanca v rimski parlament. Ker je bil tedaj Vatikanski se v sporu z Italijo, bi Šček kot duhovnik ne smel biti poslanec. Ker se izrecni prepovedi Vatikana ni pokoril, ni smel izvrševati verskih obredov ves čas, dokler je bil poslanec. Jasnno je, da vatikanski gošpdi ni šlo v račun predvsem to, da je bil slovenski poslanec. Pozneje ni prenehal s političnim delom. Pri tem seveda ni dobival pohval od fašistov in kvesture. Preganjalcem se je pridružil tudi Vatikan in dajal je imeti škofje že 60 let. Ko je umrl ni nikoli dosegel stopnje župnika, kot je sam izjavil. Postavljal so da sicer na župnije, a le kot upravitelja. «Ni me odobrili ne škof ne papež ne cesar in ni prejel prefekta ne Musolino, je nekoč zapisal.

V času NOB je odločno stopil na stran OF. Jasnno je tudi videti, kaj je mesto pravega slovenskega duhovnika tudi po vojni.

Iz njegove zapuščine objavljamo zanimivo člene Pokojni Cink je šel že tudi za njim v grob; nekaj tedaj kot pet let je preteklo, od kar so se spremenile razmere v koprskem semenišču. Use druge njegove trditve pa drže še danes in so važni zgodovinski dokazi

Resnica o Oberdanku

Da je bil Oberdank nezakonski sin slovenske dekle iz Spinske na Vipavskem, je znano. Znan je tudi, da je bil Oberdank zares junak, da duha in je bil zato, da res, da je bil Trst tistega katera, stanov, profesorji, bili v Trstu v neznanji manjšini. Tržaško ljudstvo je oče, ki je bil železniški stro-

Prauca o Mrtvaškem potoku iz Sovodenjske doline

(V narečju beneških Slovencev)

«Al' vjeste zaki se kilče potok, ki hre dol po dolini pr' Cepia-tišcu Mrtvaški potoku, nam je jala 'dneha večera po zim' na-stara stara mati, ku smo se usi tistal' oku ohajšiča an čakali, da b' nam kaj interesonteha povjedala. Usi smo dobro poznali ta potok, a nobečan ni vjedu povjedati zaki se kilče Mrtvaški potok. Kurjozni smo čakali sadi, da nam stara mati povje ta misterih. Pr' maknija je suoj stolič boj bil ohaja, se odkas-ljala an začela:

«Ku sem b'la jast najbaha, takrat se ni nobečan upou no-diti ponoc po tisti tesni poti, ki pelje ob Sovodnjač do Cepia-tišcu an Polavu. Ljudje so pravili, da tam straši od starih caj-tov sem an tuo narboj tam pr' muostu Ranta. Jast nistem maj-nic videla, ker nlesam hodila ponoc okou, a muoj uoce je pravu, da je dno noč, ko se nazaj uradno od čedasteha se-ma vidou cieto grupu skratu, k' so plesali. Mijeli so duhe an bjele brade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da bi ne ha štrafale, kjer jih je paršou motit po nuoc. Dosti je zau povjedati rajniki Zuan taz Polave o skratih an od teh divjih bab. Zuan je bju hodac, ki je takou ljeputu hodou na suoju violino, da so ha se sami cesarji klicali na suoje hradove, da jim je hadou na violino an bjele b'rade an na hlayah so mjele ardece kloubke. Bili so takou strašansko hardi, da se jih je bau tud' sam zluode. Muoj uoce se je kar nazaj v oštarijo varnu an je tam čakou dan. Buoh uar tistemu, k' bi se upau moti' ples skratou. Ce je bilu ta clovek dohar an bradk so ha samou pretepli, da se je težkou do pravu, da je dno noč, te je pa bju ta kakšen pijanc al' da ni mjeu ciste vesti so ha kar na drobne kuose raziharali. U dolin' ob tistemu potoku pa so se parkazale tud' duhodne divje babe, tašne da se je usak bau, da

Bernard Shaw in angleški jezik

(Nadaljevanje s 3. strani)

dar doma pri zajtrku sedim ne- kaj čevljev stran od svoje žene, se tako malo potrudim z izgo- varjavo, da mi čisto nameram pričakovane odgovore neje- voljno zareniti. Če mrmraj in ne obračam glave proč, kadar govorim! Ne razumem niti ene izmed njegovih besed. A tudi ona je nekako nezadovoljna. Kajti če- moram dvakrat ali trikrat med jedjo vprašati: »Kaj?« Bržkone me sumnja, da posta- jem iz dneva v dan bolj gluhi, čeprav mi tega ne pravi, ker bi to lahko bilo res, saj imam že nad sedemdeset let.

Ni dvoma, da bi moral govo- riti s svojo ženo tako skrbno, kot bi govoril s kraljico in ona tako skrbno z mano, kot bi govorila s kraljem. Morala bi, toda tega ne delava.

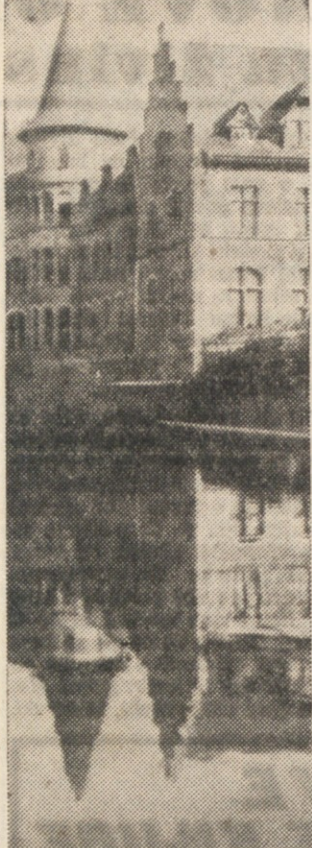
Vsi ljudje se v družbi vede- jo drugače kot doma. Ko bi slučajno obiskali neznano dru- žino in poslušali skozi ključa- nico — ne da bi si drznili niti za trenutek misliti, da ste spo- sobni storiti kaj tako nespo- dobnega — to bi bilo vendar- še v svojem navdušenju pri u- čenju tujih jezikov zašil tako daleč, da bi za nekaj sekund poslušali, kakor družinski člani govorijo med seboj, če jih nihče drugi ne posluša, in ko bi po- tem stopili v sobo in bi si sla- ši, kako so nenadoma spreme- nili način govorenja v vaši navzočnosti, bi vas ta spre- menba močno presenetila. Tudi če je naše vedenje doma tako do- bro kot naše vedenje v družbi — moralo pa bi seveda biti mnogo boljše — se vendar ved- no razlikuje eno od drugega. Razlika pa je večja v govoru kakor v čemerkoli drugem.

Recimo, da pozabim naviti uro in se le-ta ustavi, moram nekoga prositi, da mi pove, koliko je ura. Če vprašam tu- ča, mu rečem: »Koliko je ura.« Tulec bo šil razločno vsak zlog posebej. Če pa vprašam svojo ženo, je vse, kar ona si- ši: »Kljuba!« To je dovolj do- bro zanjo, a ne bi bilo dovolj dobro za vas. Potemtakem go- vorim sedaj z vami mnogo skrbneje, kot pa govorim s svo- jo ženo. Toda, prosim, ne pra- vite ji tega!

IV.

Obračam se sedaj posebej do svojih inozemskih poslušalcev. Posvariti pa jih moram po- vsem drugim opozorilom. Če se učite angleščine, ker morda na- meravate potovati po Angliji in želite, da bi vas tamkaj ra- zumeli, ne poskušajte govoriti angleški perfektno, kajti če to storite, vas nihče ne bo razu- mel. Povedal sem že, da čeprav ni popolnoma pravilne angle- ščine, je vendar čedna angle- ščina, ki jo imenujemo »dobro angleščino«. Toda v Londonu devet sto devetdesetdeset iz- med tisoč prebivalcev govori ne samo slabo angleščino, ampak še celo to zelo slabo. Morda bo- ste dejali, da čeprav oni sami ne govorijo dobro angleški, jo vsaj razumejo, če se dobro govori. Razumejo, če je govornik An- glež; toda če je govornik tu- jelec, ga razumejo tem težje, čim boljje govornik. Noben tujec ne zna kakor domačin pravilno poudarjati zlogov, dvigati ali nižati glas v vprašanju in od- govoru, v trditvi in zanikanju, v odklonitvi in pritrjevanju, v poizvedovanju in obveščanju. Zato bodi vaša prva skrb, da govorite z močnim tujim na- glasom in da človeka angle- ščino, to je, da govorite ta- jezik brez vsakeršne slovnič- ne, tedaj bo vsak Anglež, s katerim boste govorili, takoj vedel, da ste tujelec, in vas bo skušal ra- zumeti ter vam pomagati. Ne bo pričakoval od vas, da boste vijudni in da boste uporabli- li izbrane slovnične fraze. Za- nimaj se bo za vas, ker ste tu- jelec, in veseli bo lasne spre- nosti, da bo mogoč razumeti pomen vaših besed in vam po- vedati, kaj želite povedati. Če boste rekli: »Bodite tako pri- jazen, gospod, in mi pokažite pot na železniško postajo, pri- čemer lepo in razločno izgo- varjate vse samoglasne in so- glasne, vas ne bo razumel in vas bo imel za berača ali lo- pova. Toda če zakričite: »Pro- sim, postaja, kam?«, ne boste imeli nobenih težav. Pol tu- ča ljudi se bo nemudoma zgrnilo okoli vas ter vam po- kazalo pot.

Celo v privatnem obče- vanju z izobraženimi ne smete govo- riti preveč dobro. Uporabljajte ta nasvet pri učenju tujih je- zikov in jih nikoli ne skušajte govoriti preveč dobro. Ne bo- je se potovanja. Kar čudilo so boste, kako malo je treba zna- ti in kako slabo lahko izgo- varjate. Celo med Angleži sa- mami imajo za priložnost afek- tacijske, če kdo hoče predobro govoriti. Pri tujcih je to ne- kaj hujšega kot afektacija: je to želite domačina, ki ne more razumeti lastnega jezika, če se predobro govori. To je vse, kar vam lahko po- vem. Plošča ne prenese več. Pozdravljeni!

Grad v Zuerihu

Kakor v vseh evropskih drž- avah, tako tudi v Švici čuti- jo veliko pomanjkanje stano- vanj. Med vojno ta država ni sicer pretrpela nobene škode, vendar se je v njej naselilo mnogo ljudi, ki so zasedli vse razpoložljive prostore.

Tudi hoteli so prenapolnje- ni in zgodilo se mi je, da sem zaradi pozne ure pod silo raz- mer stopil v enega najlepših in najdražjih hotelov, katerih v Švici ne manjka. Seveda tu- di cena je bila temu primerna: 3300 lir za eno samo noč spa- nja v majhni sobi IV. nad- stropja.

Zuerich je najbolj obijudeno mesto te male države. Lepe in široke ulice, krasne palače, trgi in promenade ob istomim- skem jezeru polna elegantnih hotelov, poživijo to industri- sko središče švicarske konfe- deracije.

Švica sama ni Amerika, ka- kor nekateri mislijo in sanja- jo. Delavec, kakor vsi njegovi kolegi vseh svetov, mora trdo delati 8 ur dnevno. Le zjutraj ima 10 minut odmor, da la- hko zaužije svojo malico in v miru pokadi cigareto. Delodaj- alci pa so vsi enaki, kamor- koli gremo.

POTOVANJE PO ŠVICI

KDOR HOČE V ŠVICO mora skozi zdravniške roke

greš ista slika, izkoriščajo ka- kor morejo in kolikor pač mo- rejo.

Delavec z družino zasluži približno 30 frankov dnevno in jih tudi porabi, ne da bi pri tem preveč razmetaval. Si- cer so Švicarji redni ljudje in so vajeni mirnega življenja. Znano je, da je bil švicarski delavec pred vojno navajen lepega življenja, toda časi so se tudi zanj poslabšali in se je mo- ral marsičemu odpovedati, za- radi česar tudi je nezadovoljen.

Polno je še lepih mest in vasi raztresenih po Švici, ki so po- stali, vsaj za bogatejše ljudi, cilj romanja.

Posebno obiskovano je mesto Luzern, ki je znano po svojih lepih mostovih in freskah iz leta 1300.

V le bisere spada tudi Inter- laken s svojimi podnevi in po- noči odprtimi trgovinami in s sijajnimi hoteli, od koder lahko v kratkem času in brez poseb- nega truda pridete do svetovno- znanih slapov v Trummelbachu.

dalje Gruendenswald, od koder te v skalo izdobljena železni- ca pripelje do 3454 m visokega Jungfraujoch. Poleg te, morda najvišje stoječe postaje na sve- tu se nahaja krasen restavran- t s športno palačo, kjer lahko lu- bitelji drsanja poskušajo svojo umetnost proti plačilu enega franka. Omeniti je treba, da je vsa športna palača narejena iz ledu.

Švicarski hribi so precej po- dobni slovenskim, le s to razli- ko, da so prvi polni majhnih jezer in rek.

Skoraj v vseh švicarskih va- seh prevladuje nemški vpliv, ra- zen v Zenevi in Lausanni, ki sta čisto francoska.

Se dosti bi lahko pisali o tej majhni, toda čudovito lepi švicarski konfederaciji, toda čas in tudi prostor nam ne dopušča. ta več.

M. MAGAJNA KONEC

Luzerna s svojimi lesenimi mostovi

ŠPORTNI DNEVNIK

Danes: MILAN-INTER najzanimivejša tekma leta

Vsa pozornost gre ta teden dvojbo med Interjem in Mi- lanom, ki bi razločno morala na vrhu tabele. V igri je prvo- mesto. Ako Milan zmaga mu- to ne bi smelo ubežati, zelo verjetno pa bi bilo njegovo tu- di ob neodločenem rezultatu. Z zmago Interja bi po drugi strani bil letos priča enemu najzanimivejših dvobojev, kar- jih anali italijanskega nogo- metnega pomenja. Obe ekipi bi lo- čila ena sama točka, borba bi bila torej docela odprta in le- koder pozna strahovito rivalite- to, med obema milanskima moštvo ma bo lahko cenil ves- čar take situacije.

Juventus, ki je nekako v sredi med prvima dverma in sredino, ki ji trenutno nače- laje Lazio, bi z zmago v Turinu in z eventualnim porazom In- terja lahko upala na drugo me- sto, dočim je njena končna zmaga mogoča le še teoretično. Iz zlatih višin se preselimo sedaj v blato, med reveže. Ro- ma gre v Como, doma sprej- me Genova Pro Patrio, Luc- chese pa Sampdoria. Seveda ima najmanj možnosti na toč- ke Roma, vendar kadar voda teče v goro, odpušča vse prog- noze in so mogoča tudi največ- ja presenečenja. Igralci se na- vsak način boje prihodnje le-

Narodne noše iz okolice Luzerne

Jožef Petkovšek slovenski slikar

Te dni je minilo 90 let od rojstva slovenskega slikarja Jo- žefa Petkovška. Kljub temu da je to eden prvih predstavnikov slovenskega realizma, slovenski slikar in veliki umetnik, je Pet- kovšek naš širši javnosti sko- ro nepoznan. Zato vsekakor za- služi, da se ga ob tem jubileju spomnimo in vsaj malo spozna- mo njegovo življenje in delo.

Petkovšek je bil doma z Ver- de pri Vrhniki, kjer se je ro- dil 7. marca 1861. Izšel je iz iz- iz premožne hiše, ki mu je omo- gočila pot v svet in življenje, morda njemu v škodo, toda slo- venski umetnosti v korist. Ne- sreča je hotela, da je kot otrok izgubil očeta. In ker se je mati ponotno omožila, je bil mlajši Jožef precej prepričan sam- sebi. Morda je bilo zato tudi pomanjkanje vzgoje vzrok, da je mladi Petkovšek po treh do- vršenih realnih prišel domov s sklepom, da se v šolo ne vrne več. Vendar ga tudi delo na kmetiji ni veselo. Drugi se je rajši s tovariši in živel z njimi samozavestno življenje kmetijs- kih fantov. Osemnajstleten pa se je prostovoljno prijavil k voja- kom ter se udeležil okupacije Bosne. Toda ko se je vrnil do- mo, ni bil dosti bolj resen. Kmetičko delo mu ni dišalo in posestvo, ki ga je upravljal mati, varuh in sodičje je ved- no bolj propadalo. Mladi gospo- dar ga je s popivanjem zapravl- jalo. Toda v tem času je prišel od doma v vrhnjskega učitelja, ki ga je prišel odobri- tati. Ogrina in se zanima- za slikarstvo. Ker mu je bilo to od vseh predmetov tudi na- realisti že najbolj všeč, se je slednjem posvečal predal slika- nju. Toda v Ogrini so se ne- naučili dosti. Kar jim je srednja šola ni dala, ni jim dala. V prvi vrsti kultivira geneta iz do- mačega slovenskega življenja. Jaz upam, da se jako dobro razvija in da imamo od njega mnogo pričakovati. Tako torej šubice pravilno ocenjuje Pet- kovška, da si ga nčev v enem

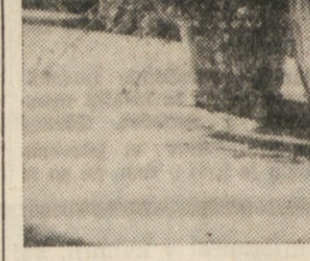
prvih pisem označuje kot člo- veka, a ki ne bo smodnika iz- našel. Res je Petkovšek odlična slika. Toda nemirni duh ga sprejema zanesa v Mona- kovo in od tam domov. Tu pa se mu tridesetletnemu začno kazati znaki duševne bolezni, za katero ni točno ugotovljeno, kakšnega izvora je. Nekateri navajajo kot nje vzrok dedno obremenjenost, drugi pač de- laje v otroških letih. Goto- mu je neredno življenje pospe- šilo bolezen, ki se od tedaj na- prej začne javljati vedno moč- nejše. In tako začne Petkovšek v domovini zadnje obdobje svo- jega življenja, obdobje telesne in duševne bolezni. Začne ga pa s poroko. V tujini, na cesti spozna dekle, zaprosi pri njenih starših za ro- ko ter jo takoj kot ženo od- pelje v domovino. Toda na po- ročnem potovanju v Italijo in Benetke se prva resna na- pada blaznosti. Odslej se nje- gova zdravstveno stanje slabša umetniška sila pa še vedno ra- ste. Nemiren je, precej potuje in veliko slika, dokler ga bo- lezen ne spravi v blaznico. Tri- krat je tam in dvakrat se za- silo odpravil v domov. Tretjič pa odide za stalno. Po sedemletnem trpljenju umre 22. aprila 1898 v bolnici na Stude- ncu pri Ljubljani.

To je zunanji okvir Petkov- škega življenja, ki je polna same tragedije. Tragedija Pet- kovška ni samo v tem, da mu je bolezen onemogočila daljše življenje in umetniški razvoj. Tragedija je tudi v tem, da danes nimamo o njegovem delu ohranjenega skoro ničesar. Še- no 24 njegovih slik poznamo danes in ker je znano, da je napravil veliko oči, mnogo ko- pij in tudi bakrorezov, sklepam lahko, da je večina nje- govih del izgubljenih. Petkovšek je v napadih blaznosti sam uni- čil mnogo svojih del. V času bolezni so zaradi velikih stroškov prodajali njegovo pre- moženje. Pri tem je bil kot cen- nilec pritegnjen Petkovškovo učitelj Ogrin, ki seveda ni mo- gel razumeti umetniške vredno- sti Petkovških del in jih je zato cenil skrajno nizko. Stu- dije in nedokončana dela je cenil kot kose pokvarjenega platna in so jih potem kot stvar brez vrednosti zavrgli. Slik menda ni kupil nihče in so jih zato zavrgli, deloma pa razdali sosedom, kjer so se iz- gubili. Tako je skoraj večina Petkovških del bila uničena še za čas slikarjevega življe- nja. Morda nam čas odkrije še katere njegove umetnine, ven- dar je verjetnost malo. In pre- dar je ostalo od Petkovška, ka- že velikega umetnika, enega najmočnejših predstavnikov slo- venskega realizma. Njegove si- ke pa niso samo realističen pri- kaz življenja. Posrečilo se mu je, da je dal slikam bodisi z- izzivom obraza, držo ali bar-

vami ljudi in krajin, ki jih je upodabljal, tudi razpoloženje. Bil je naš prvi slikar, je za- pisal prof. Stela, ki si je izven akademije iskal svojo lastno pot, imel je pred očmi genre v duhu monumentaliziranja kmečkega življenja. Vendar mu tragična usoda, ki spominja na tragično usodo Van Gogha, ni dovolila, da bi bil svoj umetni- ski ideal dokončno izrazil. Dal je za namesto tega nekaj, kar ga posebno približuje razpolo- ženju povojnega časa, globino ekspressiona, kateri je svet barve in svetlobe v aliki pre- treshiv znak za teraz umetni-

kovega osebnega stanja. Ekspre- sionistična, združena s poudar- jenim realizmom, ki se pribli- žuje primitivizmu, in z neza- strto vsakdanjo resničnostjo, je največja odlika Petkovškovega dela, ki zaradi svoje osebne po- barvanosti in neprikritega pe- simizma, ni mogla najti odme- va med sodobniki.

Tak je torej zunanji okvir Petkovškovega življenja, taka je njegova tragika in taka je njegova umetnost. Vsekakor za- vzeva v vrsti naših umetnikov častno mesto, ki pa mu ga je priznal šele naš čas. S. R.

Velikonočni pozdrav

TRGOVINA ČEVLJEV

Gec Alojz

Vam nudi veliko izbiro pomladanskih modlov za ženske in moške

Oglejte si naše izlozbe!

TRST (ROJAN)

TRG TRA I RIVI 2.

ZOBNI ZDRAVNIK
Dr. HLA VATY
ordinira za usne in zobne bolezni in usno protetiko
NA OPČINAH pri Fabčiču dnevno razen torka in petka

V TRSTU UL. Imbriani 14-II.
v torek in petek
10-12 15-18

Pletilni svetovno znani stroji
"DIAMANT"
"COLMOR"
"PFAFF"
in
za vezenje, krpanje, obšivanje lukenj, priske gumbov, čipk in cikcakastih šivov. Šivalni stroji na industrijski tok za čevljanje in krojače.
TRST
UL. DELLA GUARDIA, 15
NA OBROKE

Oglejte si brezobvezno
KRASNE SPALNICE, KUHINJE IN SPREJEMNICE
katere dobite po konkurenčnih cenah
v TRSTU, ULICA VASARI 57. 6

Vaš sen!
KRZNENI PLAŠČ
TRST, UL. 30. oktobra št. 11, tel. 29374
ZILLOTTO

Dobro znana GOSTILNA "NANOS", BUFET
Ul. Zanetti 6 tel. 7559 (v bližini sodnijske palače)
Z domačo kuhinjo in z izbranimi brskimi in istrskimi vini po zmernih cenah
Priporoča se novi lastnik TONE GULIC

PLETILJA
izdeluje ženske obleke, jopice, ter otroške obleke po ugodnih cenah. Nastov na upravi lista
Ul. sv. Franciska 20-1

AVTORIZIRANI GEOMETER
prevzema vse posle za katastrska knjiženja zemljišč in načrte stanovanjskih hiš po ugodnih cenah
UL. MACHIAVELLI 17. III. vrata 7

TRGOVINA TREVISANI
Velika izbira domačih copat za odrasle in otroke
TRST, UL. VASARI 10

MIZARSKA DELAVNICA
MIHELJ JOŽE
sprejema vsakovršna mizar- ska dela po ugodnih cenah
T R S T
UL. Polonio 3

McWab soave
VIA SAN GIUSTO 16
TEL. 93609
Dobavljala inštalira kompletne kopalnice
Popravlja, izvršuje vodne in plinske naprave ter vsa stavbno-kleparška dela - Proračuni na željo

Mizarji podjetniki kmetovalci!
Deske smreke, macesne in trdih lesov, trame, vezane plošče, furnir, parikete in druga nudi najugodnejše
CALEA
TRST
viale Sonnino 24
Tel. 90441

Krznarstvo MERMOLJA
T R S T
Ul. Coroneo 3 - Telefon 38-18
Olajšave pri plačilu